

דפים כו – כז

מה. מה דינו של הזר בעבודות דלהלן?

- א. הפשט וניתוח.
- ב. נתינת אש על המזבח.
- ג. הולכת אברים לכבש.
- ד. הולכת עצים.
- ה. סידור המערכה.
- ו. סידור שני גזירי עצים.
- ז. סידור אברי העולה על המזבח.

א. הפשט וניתוח כשרים בור. (דרשו למסקנא מהכתוב והקטיר הכהן את הכל המזבחה, שאין נצרך לגופו אלא למעט הפשט וניתוח. ויש גרסאות אחרות – ערש"י ותו"י, שיה יצחק ודקדוקי סופרים).

א. בפרוש הרד"ק (דברי הימים – ב כט, לד) משמע שמן הראוי לכתחילה שהכהנים יפשיטו וינתחו. ויש מהאחרונים שכתב שראוי לבעלים שיטרחו בזה (עפ"י העמק דבר ויקרא א, ו).

ור"ת כתב (ספר הישר נח, ומובא בתוס' כתובות כד): שלא היו מניחים לעשות הפשט וניתוח אלא למיזחסים המשיאים לכהונה.

וברמב"ם (תמידין ו, ג) ובמאירי מבואר שבקרבן ציבור הכהנים היו מפשיטים [וכיו"ב כתב המאירי לענין שחיטת התמיד, שעל כן הפיסו 'מי שוחט'].

ב. מליחת הקרבן במלח – בכהן, אבל לא נפסלה המנחה אם מלחה זר (עפ"י רמב"ם הל' ביאת מקדש ט, ה ופסוה"מ יא, ז ובפירוש המשנה במנחות; תוס' מנחות יח: – וכפי שהוכיח השער-המלך הל' יום טוב ג, ד).

וכבר תמזהו על דברי הרמב"ן בפרושו לתורה שכתב שהמליחה כשרה בור. ויש אומרים שהוא מדבר כשמלח את המנחה קודם הקמיצה, או במנחות שאינן נקמצות (ע' בשער המלך שם).

ג. רחיצת הקרביים כשרה בור (רמב"ן ויקרא א, ו).

ב. נתינת אש על המזבח צריכה כהונה, ככתוב ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח.

ג. הולכת אברים לכבש צריכה כהונה (– כהן הלבוש בבגדי כהונה. (עפ"י זבחים לה). והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה – זו הולכת אברים לכבש. ובעצם אין צריך קרא שהרי מקבלה ואילך מצות כהונה, אלא למעט הולכת עצים כדלהלן).

זר שהולך אברים לכבש אינו חייב מיתה שהרי יש אחריה עבודה ואינה 'עבודה תמה'.

ד. הולכת עצים אינה צריכה כהונה (מיעטו מוהקריב הכהן – הולכת אברים צריכה כהונה ולא הולכת עצים. ועריטב"א שאין צריך על כך לימוד מיוחד).

הולכת העצים אינה 'עבודה', הלכך אין חציצה פוסלת בה ולא שאר פסולין (עפ"י עירובין קד. רמב"ם תמידין ומוספין ו, ג. וע' גם בתו"ט ה, א ומקד"ד כד, ד לענין הולכת עצים בשמאל) ולא מחשבת פסול (עפ"י תוס' זבחים מג.).

ה. סידור המערכה אינו כשר אלא בכהן, כשאר עבודות שמקבלה ואילך. הור' שסידר פטור ממיתה מפני שאינה 'עבודה תמה' שהרי יש אחריה סידור שני גזירי עצים, או מפני שהיא עבודה הכשרה בלילה – לכך הור' פטור.

זר שסידר – פורקה, וחוזר ומסדרה כהן וכן פסק הרמב"ם הל' ביאת מקדש ט, טו. ונראה שהדין שוה לכל שלשת המערכות הנערכות בכל יום (מנחת חינוך קלב, ג).
וכן הוא הדין לשאר עבודות, כגון זר שנתן שמן ופתילה למנורה – צריך לסלקן, והכהן חוזר ונותן (עפ"י מנחת חינוך צח, יא). והשפת-אמת כתב מסברה, דוקא בכגון סידור מערכה שאינה אלא הכנה – מועיל לחזור ולסדר, אבל עבודות שהן עיקר המצוה כגון העלאת אברים למזבח, אין עצה לחזור ולעשותן על ידי כהן מאחר שכבר נעשו בפסול. אך לענין הגשת המנחה והנפתה פסק הרמב"ם (פסוה"מ יא, ז) שאם עשאן זר חוזר הכהן ומגיש ומניף.
ובספר לקוטי הלכות (תורת הקדשים תמיד לא) כתב להסתפק בזר שהוליד את האברים, שמא יש להחזירם ולהוליכם שוב על ידי כהן.

ו. סידור שני גזירי עצים – צריך כהן (ולא רק בתמיד של שחר שמפורש בכתוב ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר, אלא אף בתמיד של בין הערבים (שסתם הכתוב וערכו עצים) – מכך שהוצרך למעט הולכת עצים שאינה צריכה כהונה – משמע שסידור צריך (כן יש לדרוש לרבי יהודה. ולר"ש יש לשמוע זאת מסברה שהרי אין זר קרב על המזבח. עפ"י תד"ה הולכת; תוס' זבחים יד: ד"ה והרי. וע"ש בקר"א).
לרבי יוחנן, זר שסידר שני גזירים – חייב מיתה וצריך לחזור ולסדר על ידי כהן. [רב ולוי פוטרם ממיתה, שלדעתם אינה 'עבודה תמה', כי יש אחריה סידור אברים (כדלעיל כג). ופסק הרמב"ם (ביאת מקדש ט, ה) כרבי יוחנן].

ז. סידור אברי העולה צריך כהונה (וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים... ובעצם לא נצרך מקרא זה אלא לדרוש על הטלה שטעון ששה כהנים).

פירוט נוסף של העבודות הכשרות בורים ושאין כשרות – במנחות יח.

דפים כז – כח

מו. א. סידור גזירי עצים – מתי נעשה ובכמה כהנים?

ב. מתי מסדרים את המערכה?

א. סידור שני גזירי העצים נעשה בבקר ובערב; בבקר, לאחר סידור המערכה וקודם דישון מזבח הפנימי והמנורה והקרבנות התמיד (לג.), מסדר כהן אחד שני גזירים (ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר). לפי לשון אחת בדברי רבי יוחנן, הסידור הוא עבודת יום. וללשון אחרת – כשר אף בלילה.
התוס' מפרשים שחזרו בגמרא מלשון זו והסיקו כלשון ראשונה. ואולם מפרש"י אין נראה כן. וכן כתב רבנו אליקים (כו: במשנה) שאפשר לסדר שני גזירי עצים בלילה. וכן נקטו התוס' – ישנים (להלן לג.). וכן נקט המנחת-חינוך (קלב, ד) שכן נראה דעת רב אשי, הגם שדחו בגמרא את הוכחתו. ודוקא לאחר חצות, שהרי נאמר בבקר בבקר – תן בוקר לבוקרו של